

MŪSU LIETUVAI

NOSSA LITUÂNIA

Caixa postal 4421
01000 São Paulo, E.S.P.

Diretor responsavel
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO.

Redator: JONAS KIDYKAS

Adm.: JONAS BRUŽIKAS

o|o

Metinė prenumerata; 25,00 Kr.

Vienas numeris: 0.50 cts

NR 22(1244) XXVI. 1972 M. BIRŽELIO-JUNHO 1 D. R. JUA TINDIBA 20;03124 SÃO PAULO, ESP. TEL 273.0338

ALTMANAS MASKVOS SUSITARIMAI

Prancūzijoje net Niksono apsilankymą bei derybas Maskvoje nustelbė dienraščio O ESTADO de SÃO PAULO žurnalisto Ewaldo Dantas Ferreira paskelbti pasikalbėjimai su Klaus Altman'u Bolivijoje. Altmanas prisipažino esąs žydų ir prancūzų vyriausybių ieškomasis "Barbie" karo metais buvęs Lyone SS pajėgu komendantas.

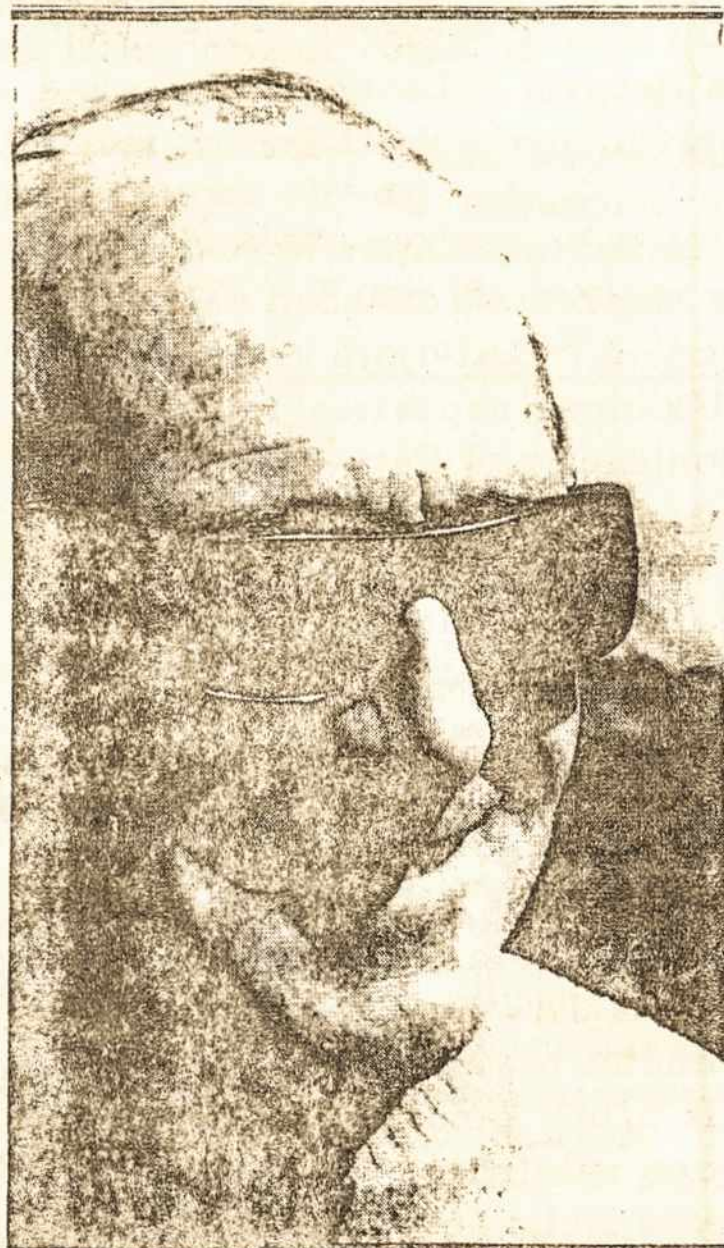
Tas jo prisipažinimas dar nėra pats svarbiausias dalykas. Svarbiausia yra tai, ką jis Ferreirai papasakojo apie savo veiklą Lyone, kaip jis kovojo su prancūzais partizanais ir kaip kairie aukščiausias vietas partizanuose užėmė vyrai su juo bendradarbiavo, išduodami naciams savo draugus partizanus.

Altmano prisipažinimai skaudžiausią smūgi kerta „Didot“ pravarde vadinamam partizanų aukštosios komandos nariui René Hardy. Jis buvo jau du kartu teisiamas prancūzų karo teismo. Abu sykiu išteisintas. Altmano pasakojimai sukretė visą Prancūziją ir, greičiausiai, R. Hardy bus dar trečią kartą teisiamas. Jis, aišku, neigia ko griežčiausiai Altmano pasakojimus. Visa tai esą grynas prasimanymas ir šmeižtas. Be abejo, daug nusikaltimų pridaręs ir prispirtas, Altmanas stengiasi save pateisinti ir gal net tyčia įvelti pačius prancūzus į byla, ir tuo ką nors sau laimėti. Tačiau atrodo, kad jis atskleidžia nemaža prancūzams partizanams negardžios tiesos.

Didžiausia išdavystė būt buvusi, jei iš tiesų, kaip Altmanas sako, R. Hardy būtų jam išdavęs vyriausią partizanų vadą Moulin, kuris taip ir žuvo nacių kalėjime. Tai būt buvęs pats šlykščiausias Hardy darbas.

Niksonas su Brežnevu paskelbė bendrą raštą, kuriame susašyta tai, dėl ko juodu susitarė. Tuos 12 punktų skaitant susidaro įspūdis, kad yra gražūs sakiniai, didelės bendrybės, bet kad jos dengia kitus dalykus, kurių nė katras nenori viešai pasakyti, panašiai kaip Roosevelt, Stalino ir Chruščilio susitarimai Jaltaje ir kitur. Štai tie 12 punktų:

1. Atominiame amžiuje nėra kito kelio taikoje sugyventi, kaip tik stengiantis taikiai gyventi šalia viens kito. Abi pusės sutinka, kad tokiam taikiam sugyvenimui netrukdo nė ideologijų, nė socialinio kraštų gyvenimo skirtingi būdai, kai abi pusės gerbia kitos suverenumą, nesikiša į jos vidaus reikalus ir elgiasi, kaip lygus su lygiu.

Štai tas Altmanas, sudavęs didžiausią smūgį Prancūzijos partizanams.

2. Punktu pasižada vengti taikai pavojingų žygių, karinių susidūrimų, kurie galėtų pasibaigti atominiu karu.

3. Abi šalys pripažįsta turinčios ypatingą atsakomybę vengti padidinti tarptautines įtampas, kenkiančias taikai, ..nesikišti į kito krašto vidaus reikalus. 4 ir 5 punktais pasižada vesti tolimesnes abiem kraštams naudingas derybas; 6-tu sutaria apriboti strateginius ginklus ir eiti prie visiško nusiginklavimo.

7-tu punktu žada plėsti prekybą, jūrų ir oro linijų susisiekimą. Aštuntuoju punktu žada bendradarbiauti mokslo ir technikos srityse. 9-tu bendradarbiauti kultūros srityse, išplėsti turizmą į abu kraštus. 10-tu punktu žada stengtis visus sutartus ir kitus abi puses liečiančius interesus tvarkyti tvirtais, toli ateitin žiūrinčiais pagrindais, tam sudaryti mišrias abiejų kraštų komisijas. 11 punktu sako, jog nei USA nei SSR nestato viena kitai jokių reikalavimų, naudingų tik sau, tarptautinėje plotmėje, pripažįsta visų valstybių suverenumą, ir kad šie susitarimai nėra nukreipti nė prieš vieną kitą kuria valstybę. 12-tu punktu pabrėžia, kad tie susitarimai neliečia kitų kraštų, su kuriais USA ir USSR turi kokias nors atskiras sutartis.

Tą raštą pasirašė Amerikos prez. Niksonas ir Sov. bolševikų partijos sekretorius Brežnevas.

Teisingai klausia „O Estado de S. Paulo“: jei tikrai tiek Niksonas tepasiekė Maskvon nuvykęs, ar ta kelionė buvo reikalinga?

IŠ MASKVOS PER IRANĄ Į LENKIJĄ, kur Niksonas pabus po 24 valandas, o iš Varšuvos grįš tiesiai į Washingtoną.

PAVERGTOJ LIETUVOJ

BAŽNYČIOS LIETUVOJE

Vilniuje oficialiai išleistas leidinys "Muziejai ir paminklai"; parašytas įvairių autorių, tarp jų R. Jatovecko - "Kulto pastatų restauravimas ir naudojimas". Architektas mini, kad gal Vilniaus katedra netampa paveikslų galerijai, į kurią buvo paversta, nes žmones daugiau žiūri bažnyčios interjero dekoraciją, negu paveikslus. Rašo, kad Šv. Kazimiero bažnyčia Vilniuje dabar yra ateizmo muziejus, Kauno Dominikonų bažnyčia - kino teatras, Niidos liuteronų bažnyčia - koncertų ir kino salė, Augustijonų bažnyčia Vilniuje - ūkinių prekių sandėliu, Bazilijonų cerkvėje - statybinių konstrukcijų laboratorija, Kauno jėzuitų vienuolynas - proftechninė mokykla, o bažnyčia - sporto salė, Kedainių reformatų bažnyčia - vaikų sporto mokykla; šv. Jono Vilniuje - koncerto salė; Prisikėlimo Kaune - sandėliu; Pažaislio vienuolynas - psichiatrinė ligoninė. Šiuos duomenis skelbia minėtas Lietuvoje išleistas leidinys.

Baltai ir Kudirka J Tautose

Žmogaus Teisių komisijos 28-toje sesijoje balandžio 4 Jungtinės Tautose, JAV atstovas W. E. Schaufele, Jr., iškėlė sekanti klausimą diskusijose apie žmogaus teises išvykti iš bet kurio krašto arba sugrįžti į savąjį: "Kudirkos atvejis primena mums, kad ne tik žydai, bet ir lietuviai, latviai, estai, armėnai, Sovietijoje ir ištikrųjų visi sovietu piliečiai kenčia dėl sovietinės valdžios draudimo laikyti emigraciją kaip teisę, o ne tik reta privilegija."

Sovietų atstovas N. I. Jevdokjejev atkirto, kad JAV-se ir Britanijoje pažeidžiamos žmogaus teisės, cituodamas laisvojo pasaulio spaudą. Anglijos atstovas pasiūlė, kad Sovietijoje būtų ir opocicijos spauda ir kad sovietų delegatas ją tiek

pat sąžiningai cituotų, kaip vakarėčių laikraščius, pasiūlydamas dar kad reikėtų kalbėti "apie žydų padėtį Sovietijoje, religinę laisvę Lietuvoje, tešimus Ukrainoje, ar uždarumą psichiatrinėse ligoninėse bei teismo."

Pirmą kartą Jungt. Tautose minėtas S. Kudirkos vardas ir iškeltas vėl Baltijos tautų klausimas, iškaitant ir religinis persekiojimas Lietuvoje. Manoma, kad dėl to Niksonas Maskvoje iškels ir šiuos dalykus savo kelionės metu.

Elektrėnų jėgainė, šiais metais pridėjus aštuntąją turbiną, turės 1,8 milijonų kilovatų galingumą. Miestelyje, naujai įkurtame prie "Kauno jūros" netoli Pažaislio, gyvena apie 7.000 asmenų.

Ukrinų medinė bažnytelė tikinčiųjų pastangomis atremontuota - iš lauko apkalta obliuotom lentom.

Vienas iš asmenų, Lietuvoje sovietų suimtas už pagrindinio leidinio "Kronika", paskelbusio daugių žinių iš Sov. Sąjungos, platinimą yra lietuvis J. Laucė. Manoma, kad lietuvių buvo suimta ir daugiau.

New York Times korespondentas Maskvoje T. Shabad rašo, kad Estijoje ir Latvijoje yra viešai išreiškiamas nepasitenkinimas rusų kolonizacija. Į Estiją kasmet atgabenama 9.000 rusų, į Latviją 14 tūkstančių, o kadangi naturalus abiejų kraštų prieauglis mažas, kolonistų skaičius vis auga.

LIETUVIAI PASAULYJE

Dr. Petras Avižonis laimėjo "Arthur S. Fleming" premiją, suteikiamą JAV federalinės valdžios dešimčiai pasizymėjusių tarnautojų (iš 3.600 kandidatų). Dirba New Mexico valstybėje, yra direktorius lazerio techninės grupės, o už savo mokslinius atsiekimus jau tris kart laimėjęs premijas.

Lietuviai skautai ir skautės veikia ir Vokietijoje. Šalia kelių būrelių Vasario 16 gimnazijoje, kurioje atgaivintas leidinys "Gairės", veikia vienetai Kaiserdafterne (tarp jų kartu to miesto lietuvių jaunimo sekcija), Stutgarte ir Hamburge. Memmingeno ir Ingolstadto vienetai nustojo gyvuoti.

Naujų Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Jaunimo sekcijai vado vauja pirm. gydytoja B. Paltarokaitė iš Mainzo, vicep. stud. Petras Veršelis iš Bonnos, išd. studentas Andrius Šmitas iš Bonos, Kristina Sutkaitytė iš Ochtendungo, reikala vedėjas kun. V. Damijonaitis.

Anglijos lietuvių skautų ir skautėlių stovykla įvyks liepos 22-29 Lietuvių Sodyboje, netoli Londono.

Bostone kultūrinė televizijos stotis filmavo lietuvių skautus, dirbančius šiaudinėkus (Kalėdų egulutės papuošimus). Programa kovo mėn. rodyta ZOOM programoje.

Estų tautinių šokių grupė dalyvavo Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjime Vasario 16 gimnazijoje kovo 18 d.

Sydnejaus universitete, seniausiajame Australijoje, "Žvakės spindulio" tarptautinėje šventėje dalyvavo 23 tautų atstovai, jų tarpe lietuvaitės universiteto studentės tautiniais rūbais pasipuošusios.

Australijos lietuvių XXII-oje sporto šventėje dalyvavo apie 300 sportininkų iš įvairių vietovių. Į Jaunimo Kongresą vyks ir vyrų krepšinininkų grupė.

Iš Vakarų Vokietijos atvyksta dvi tautiniu šokių grupės į IV-tąją tautinių šokių šventę liepos mėnesį: Vasario 16 gimnazijos ir Muencheno lietuvių grupė, vadovaujama Alinos Grinienės.

New Yorke suorganizuotas lietuvių kultūros klubas, pavadintas Vaižganto vardu. Įsteigtas ir globojamas New Yorke apygardos LB. Kiekviena name susirinkime dvi dalys: paskaitos bei diskusijos, apžvalgos; ir kavutė bei pasižmonėjimas. Pirmasis susirinkimas įvyko balandžio 10.

Lietuvos universiteto

AUKSINĖ SUKAKTIS

Lietuvos valstybės aukštojo mokslo tradicijos senos, šimtmečios ir todėl prie jų tenka prisitarti, nes, jų nepaminėjus, būsimiau suprantamas aukštojo mokslo siekimo noras ir aukštosios mokyklos atkūrimo tikslai.

Pirmąją aukštąją mokyklą reikiama laikyti 1570 metais Vilniuje Jėzuitų įkurtą kolegiją, kuri 1779 metais buvo pakelta akademija, vėliau universitetu. Tai Vilniaus universitetas yra viešasis seniausių aukštųjų mokslo įstaigų rytinėje Europoje. Už senesni yra tik tai lietuvių katalikų mokykla Jogailos 1400 m. įsteigta Krokuvos universitetas ir Kauno universitetas Lietuvoje 1544 m. įkurtas Karaliaučiaus universitetas. Mūsų universitetas yra senesnis ir už garsųjį estų Tartu universitetą, įkurtą 1632 m., ir už patį seniausiąjį Rusijoje Moskvos universitetą, kurio pradžia laikoma 1755 metais.

Vilniaus universitetas veikė, buvo, bujojo ir savo mokslo darbais plačiame pasaulyje garsėjo iki 1831 — 1842 metų, kai rusų valdžia jį uždarė ir visas jo įstaigas galutinai likvidavo. Visos lietuvių pastangos universitetą atkurti per išėjusius 77 metus nuėjo veltams, nes okupantai, anot poeto vysk. A. Baranausko žodžių, troško, kad Lietuva būtų tamsi ir juoda. Poeto žodžius patvirtino faktai: 1913 m. Rusijoje veikė 105 aukštosios mokyklos, bet nė vienos jų nebuvo Lietuvoje.

Besikuriančios nepriklausomos Lietuvos vyriausybė jau 1918.XII.29 paskelbė Vilniaus universiteto atkūrimą ir išleido

jo pirmąjį statutą. Kadangi karo meto aplinkybės neleido šiai mokslo įstaigai veikti. 1919.III.1d. Lietuvių mokslo draugija Vilniuje įsteigė pirmuosius aukštojo mokslo kursus, dr. J. Basanavičiaus vedamus. Jie veikė iki 1921 m. Lenkų okupacijos metais Vilniuje veikė Stepono Batoro universitetas.

1920.I.27 laikinoje sostinėje Kaune įkurti privatūs Lietuvos aukštieji kursai, kurie laikomi Lietuvos universiteto Kaune pirmtakūnu, nes, porai metų praejusių, jie buvo perorganizuoti į universitetą, kuris buvo iškilmingai atidarytas 1922 m. vasario 16 dieną. Iškilmėse dalyvavo respublikos prezidentas A. Stulginskis, ministeris pirmininkas E. Galvanauskas, švietimo ministeris P. Juodakis. Pirmoju rektorium respublikos prezidento buvo paskirtas prof. J. Šimkus, pirmieji fakultetų dekanai buvo profesoriai: Maironis, A. Voldemaras, P. Avizonis, Z. Žemaitis, P. Jodelė.

Kai šiandieną į mūsų universitetą galime žvelgti jau po pusės šimto metų laiko perspektyvos ir bešališkai vertinti jo kūrėjus ir atliktus darbus, galime drąsiai pasakyti, kad tai buvo, tur būt, geriausia, ką mes nepriklausomybės metais Lietuvos dabarčiai ir ateities kartoms sukūrėm. Lietuvių tauta čia parodė nepaprastai didelius organizacinius gabumus. Nors visko stigo, Lietuvos universitetas veikliai išaugo naujais rūmais, bibliotekomis, laboratorijomis, pagaliau profesūra ir

dėstomojo personalo kadrais, anais laikais dideliu studentų skaičiumi. Universitetas garsėjo iškilniais profesoriais, jų mokslo darbais, aukštu mokymo lygiu. Per eilę metų jis išugdė kraštui labai reikalingų specialistų būrius. Tai buvo lyg Lietuvos saulė, kurios spinduliai iš Kauno pasiekdavo ir tolimiausius krašto kampelius.

1930 m. vasario 16 dieną Lietuvos universitetui suteiktas Vytauto Didžiojo vardas. Tuo buvo pagerbtas mūsų didysis valdovas, iškėlęs Lietuvos vardą ir garbę.

1940 m. dalis Vytauto Didžiojo universiteto buvo perkelta į Vilnių ir sudarė Vilniaus universiteto pradžia. Nepriklausoma Lietuva siekė turėti du universitetus. Tačiau okupantų valia buvo kitokia. Jau 1943 m. vokiečių nacių valdžios patvarkymu visos aukštosios mokyklos buvo uždarytos. Pokario metais okupuotoji Lietuva turėjo pasitenkinti vienu Vilniaus universitetu. Vytauto Didžiojo universitetas nustojo veikti.

Bet ir dviejų universitetų nepriklausomai Lietuvai buvo permažai. Buvo įkurta dar eilė kitų aukštųjų mokyklų, kurios, lyg VDU to seserys, taip pat paliko gilius pėdsakus mūsų kultūriniam gyvenime.

Po II pasaulinio karo okupantai pakeitė visų Lietuvos, taigi ir jos aukšt. mokyklų sistemą. Mokymo įstaigos buvo kuriamos ne tiek Lietuvos, kiek sovietinių mokyklų pavyzdžiu ir, kaip tokios, jos turi moksliskai ir idėjiškai tarnauti svetimiesiems.

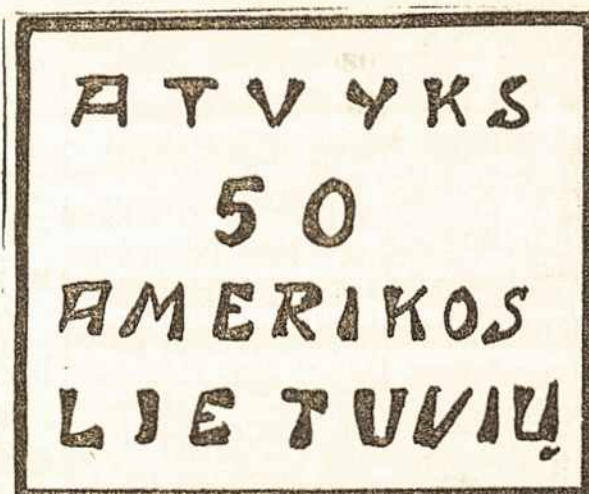
Karo audros daugelį Lietuvos universiteto profesorių ir auklėtinių nubloškė į vakarus, kur jie ir toliau stengėsi būti

naudingi savam kraštui, vaudami kovai dėl Lietuvos laisvės, organizuodami visuomeninę veiklą. Nemaža dalis akademikų įsijungė į kitų kraštų aukštas mokyklas, jie šiandien, minėdami savo garbingos mokslo įstaigos auksinę sukaktį, su dideliu malonumu prisimena aukštojo mokslo įstaigą, kuri juos, it geroji motina — alma mater, per eilę metų maitino mokslo žiniomis. Lietuvos universiteto sukaktis iševivijoje atžymima gražiai paruoštu specialiu leidiniu, kuris šiomis dienomis išleidžiamas Chicagoje.

Mums labai džiugu, kad senąjį lietuvių troškimą siekti aukštojo mokslo iš savo tėvų paveldėjo mūsų jaunieji akademikai, kurių daugybę turime visuose kraštuose. Jaunosios mokslo pajėgos ypač išryškėjo prieš trejetą metų Lietuvių Bendruomenės rūpesčiu suruoštose svarstybose. Tik labai gaila, kad ligi šiol nebuvo įsteigta visas mokslines pajėgas apjungianti lietuvių mokslo draugija ar į ją panaši organizacija.

Nepriklausomos Lietuvos universiteto 50 metų sukaktis skatina mūsų priaugančiąją kartą aukštojo mokslo siekti, o tėvus, šalpos fondus ir organizacijas įpareigoja sudaryti sąlygas, kad kuo didesnis mūsų jaunuolių skaičius gautų brangią ir nenykstančią vertybę — mokslą.

b. kv.

PRANEŠIMAS IŠ ŠVEDIJOS

Latvių komunistai šaukiasi pagalbos

"Gerbiemieji draugai! Mes, 17 latvių komunistų, kreipiamės į jus. Mes jums rašome dėlto, kad nebematome jokios galimybės paveikti veiksmus ir įvykius, kurie neša didelę žalą komunistiniam judėjimui ir marksizmui-leninizmui, mums ir kitoms mažoms tautoms..."

Tokiais žodžiais prasideda ilgas vadovaujančių latvių komunistų opozicijos raštas, kuris slaptais keliais pasiekė Stockholmą ir adresuotas pirmoje eilėje V. Europos kompartijoms, kad jos panaudotų savo įtaką Maskvoje ir sudraustų ją nuo sąmoningai vedamos rusinimo politikos.

Slaptas raštas

Septyniolikos vadovaujančių latvių komunistų slaptai išgabentas raštas sudaro dešimtį mašinėlė rašytų lapų. Originalo kalba — rusų. Adresatai parinkti labai rūpestingai ir apskaičiuotai. Tai — Rumunijos ir Jugoslavijos kompartijos, kurios daugeliu atžvilgių kritiškai vertina sovietų politiką. Toliau įtakingos Italijos, Prancūzijos, Austrijos ir Ispanijos kompartijos. Asmeniškai dokumentas skiriamas prancūzų rašytojui Louis Aragonui, kuris atskirais atvejais yra kritikavęs sovietų vykdomą tautinę politiką, tarp kitko ir Baltijos valstybėse. Taip pat — žino-

mam prancūzų filosofui Roger Garaudy, kuris už savo kritiškas pažiūras buvo pašalintas iš kompartijos eilių. Pagaliau rašto nuorašas skirtas ir Švedijos kompartijos vadovui C. H. Hermanssonui.

Didysis Stockholmo dienraštis "Dagens Nyheter" paskyrė ištisą puslapį šiam sensacingam latvių komunistų raštui ir paskelbė plačias jo ištraukas. Laikraščio nuomone, dokumentas yra unikalus ta prasme, kad jo autoriai — ne protestuojantys rašytojai, menininkai ar intelektualai, bet Rygos partinių veikėjų grupė. Saugumo sumetimais raštas pasirašytas "17-kos komunistų".

Kas tie septyniolika?

Apie save jie tame rašte pateikia tokias žinias: "Mes visi esame gimę Latvijoje; čia mes gyvenome, čia daugelis mūsų patyrė buržuazinės santvarkos neigiamybę ir įstojo į partiją anuomet, kai ji dar veikė pagrindyje". Toliau jie sakosi savo metu nukentėję už komunistinę veiklą, karo metu kovoje raudonosios armijos eilėse, o pokaryje veikliai dalyvavę atstatomajame darbe. "Mes padarėme visa, ką galėjome, kad būtų įgyvendintos Markso-Engelso-Lenino idėjos. Tačiau su skausmu matėme, kad šitos idėjos kasmet vis labiau iškraipomos, kad leninizmas panaudojamas didžiurusiškajam šovinizmui pridengti, kad mūsų krašte nesutinka žodžiai su darbais, kad tokiu būdu komunistinis darbas kituose kraštuose darosi sunkesnis. O

Lietuvybės išlaikymu besirūpinant

Reikia siekti, kad nė vieno lietuvių neliktų be lietuviško laikraščio

J. KUPRIONIS

Savo tautą mylintieji lietuviai visame pasaulyje rūpinasi, kaip išlaikyti ją gyvą. Kur tik esame išskelavę, visus gresia rimtas pavojus netekti geros dalies brolių ir sesių, kurie išsivirpsta kitataučiu vandenyje. Pas. Liet. Bendruomenės bene ir yra pirmasis uždavinyš stengtis paviekti savuosius tautiečius išsivirti lietuviais, ypač jauną kartą. Prof. J. Kuprionis, Čikagoje einančiame dienraštyje "Draugas" išspaudė ilgesnį stūpaipsnį tuo reikalu. Išleidę kitas o nurodomas priemones lietuviškumui palaikyti, dešimame ištisai tai, ką jis rašo apie lietuviškąją spaudoje:

Laikraštis — visų rūpestis

Yra įsivyravusi pažiūra, kad kas laikraštį leidžia, tegul tas juo ir rūpinasi. Tokia pažiūra susidarė gal daugiausiai dėl to, kad į laikraščius mes žūrėjome grynai, kaip atskirų grupių savo reikalams leidžiamus leidinius.

Dabar grupiniai reikalai visai blanksta. Tačiau spaudai iškyla kitas ir labai svarbus uždavinys, — tai lietuviškumo išlaikymas ir Lietuvos išlaisvinimas. Ir šią misiją mūsų laikraščiai ryžtingai vykdo. Daugeis mūsų tautiečių spauda remia. Ne retas prenumeruoja po kelotą laikraščių ir žurnalų. Tačiau visi žinome, kad yra labai daug tautiečių, kurie visai jokio lietuviško laikraščio, nei žurnalo neprenumeruoja. Jie randa ir motyvų pasiteisinti. Dažni motyvai yra tokie: "Neturiu laiko skaityti". Tai labai pigus pasi-

teisinimas, ypač, kad laikraščio prenumeravimas turi keiseriopa reikšmę. Jei ji skaitai, tai sužinai, kas dedasi, kas lietuviams labiau įdomu. Jei neskaitysi, o tik pavartai, tai vistiek nauda pamatai, kad kiti tavo tautiečiai dirbą, pajunti, kad yra lietuviškas pasaulis. Vien paties laikraščio atėjimas į mūsų namus primena mums mūsų ryšį su lietuviais. Laikraščio prenumeravimas kartų yra ir lietuviškumo palaikymas. Mat, laikraščio leidimas remiasi savotiška matematika. Pagrindinės išlaidos gula ant vieno pirmojo egzemplioriaus. Antras, trečias ir kiti tai tik uždėtos mašinos rato papildomas apsisukimas, na, dar popierio ir pašto išlaidos.

Dėlto laikraščiu net ir vienu prenumeratorium padaugėjimas ar sumažėjimas jau daug reikškia. Tas pagerina ar pablogina sąlygas laikraščiu leisti, geresniam turiniui, daugiau puslapių duoti ir pan. Nė vienas mūsų laikraštis ar žurnalas nėra leidžiamas dėl pasipelnymo. Jų tiražai maži ir verčiasi sunkiai. Dėlto, jei kas ir neturi laiko ar noro skaityti, tai vis dėlto turi padėti laikraštį leisti, kad kiti galėtų skaityti ir, kad lietuviybė nebūtų marinuojama.

"Ginčų" baimė

Kitas dažnas pasiteisinimas, kad "laikraščiuose nuolat ginčai, rietenos, aš to nemėgstu ir dėl to neprenumeruoju".

Tai antras pigus motyvas pabėgti nuo rėmimo lietuviškumo reikalui. Dabar visi mūsų dienraščiai ir platesnės apimties savaitraščiai, nors ir turėdami savo atspalvį, yra visai tolerantiški. Seniau praktikuoti partiniai ar religiniai ginčai yra praėities

dalykas. Visi jie giliai patriotiški ir pirmoje eilėje sielojasi lietuviškumo išlaikymu ir Lietuvos išlaisvinimu. Pasitaikę nuomonių skirtumai, — tai tik natūrali bendro veikimo išdava. Dabartinėje padėtyje atsisakymas remti lietuvišką laikraštį, reiškia atsiriboti nuo savo tautiečių ir, vienam atsiskyrus, sunyksti.

Esami laikraščiai pasiskirsto ir visiškai apima visas pažiūras ir sritis. Nebereiktų siekti atsiradimo daugiau laikraščių, o, tokiom pastangom atsiradus, nereiktų jų remti. Kiekvienas tautietis iš esamųjų gali pasirinkti pagal savo skonį ar pažiūras. Vieni iš jų pajėgia apimti didesnį barą, kiti mažesnį, žūrrint, kiek jie turi prenumeratorių. Jie atuktų dar mažesnių vaimenį lietuviškumo stiprinimui, jei mūsų visuomenė labiau juos paremtų prenumeratoriais. Kadangi tai labai svarbi priemonė lietuviškumo išlaikymui, tai turime sudaryti bendrą nuotaiką, kad kiekvienas lietuvis pagal savo pasirinkimą būtinai prenumeruotų bent vieną dienraštį, savaitraštį ar žurnalą.

Labai pritiktų tokios akcijos imtis Lietuvių Bendruomenei. Jos tai būtų tiesioginė ir reali misija, gal net vertingesnė už kai kuriuos kitus dabar jos vykdomus darbus. Valdybų posėdžiuose kiekvienoje vietovėje derėtų panagrinėti ir apsvarstyti būdus ir priemones, kaip prieš savo tautiečių prieiti ir visus padaryti laikraščių pagal savo pasirinkimą skaitytojais. Bendruomenei į talką turėtų ateiti įvairių klubų, sambūrių vadovybės, tą mintį skleidamos ir nuolat pakartodamos tarp savo narių. Ideologinės organizacijos savaime tuomi rūpinasi.

Šventėms ar vardinėms sukam galvas ir perkam dažnai

JAU GALIMA LENGTI
VIAU GAUTI M. LIETUVIŠKĄ

Dažnas iki šiol atsisakė davo užsirašyti, M. Lietuvių pasiteisindamas, kad, jei mes paštas nepristato, o paštas nakakti esą sunku. DABAR TAS PASITEISINIMAS DAUGELYJE BAIRO NEBEGALIOJA! Pasistenkim sužinti ir M. Lietuvoje patalpinti sąrašą tų barų, kur laiškai ir laikraščiai jau atnešami į namus. Mums jau žinoma, pav., kad Sumarė rajone M. L. gauną jau penktadienį, o mes laikraštį įpaštiname ketvirtadienį tuoju po pietų. Taigi užtrunka tik vieną parą. Prel. Ignatavičius pasakė, kad ir jis dažnai gaunąs ML penktadienį Rio de Janeiro, tą pačią savaitę. Užsisakykit! M. L. Adm.

Taip atrodo panagrinimų nerašas artintojas

netinkamus ar nereikalingus daiktus. Taip pat eidami į privačius parengimus, kur jau įsivyravęs paprotys ką nors nunešti, vietoj "brandy" bonkos, kur kas vertingesnė ir visiems metams prisiminimą teikianti dovana būtų žurnalo ar laikraščio prenumerata. Atrodo, kad tuo būdu pačiam dalyku pridūotume daugiau prasmės ir vertės ir turėtume daugiau pasitenkinimo.

VINCAS PIETARIS

Suskambėjo smagi blezdingos daina, sujudindama senus ir jaunus.

ALGIMANTAS

Sereika, eik šen pas mus!

Šen prie alaus!

45/72

Kol kiti šaukė du seniu pėmusiu Sereiką už pažastų, nusivedė pas save prie MIDAUS bačkelės.

ALF. D. PETRAITIS

STOVYKLOS

Uma manhã calma, com um pouquinho de sereno, fomos à uma pequena stovykla.

Tomamos o trem, conversei com Danutė o caminho inteirinho. Ainda no trem, o padreko dividiu a turma em três grupos, e cada grupo tinha o seu chefe, das meninas maiores era o Petrokas, dos meninos médios era o Roberto e das meninas pequenas Zenaide.

Nesta stovykla cada grupo do Petrokas fizeram o altar, da Zenaide a massa do pão e do Roberto as varas de bambú para assarmos o pão.

Hasteamos a bandeira da Lituânia e do Brasil, e cantamos os dois hinos.

Antes de começarmos a aprontar os pratos para o nosso almoço, cada grupo foi passear um pouco pelo matagal, para sentirmos a diferença que há entre Paranapiacaba e a cidade de São Paulo, voltando do passeio sentimos que há grande diferença.

Bem, era a hora de prepararmos o pão, os meninos já foram cortar as varas para o pão e para a mesa, agradecendo nossas obrigações, eu e a Danutė fomos buscar água, pois o catador era de rachar.

Terminando o almoço o padre Sulcas fez umas brincadeiras, para ver o futuro de certas pessoas, mas esta brincadeira dá realmente para ler o futuro. Acabando as brincadeiras cada qual com sua livre e espontânea vontade, confessara ao padre seus pecados, a missa se realizou com um silêncio absoluto, pois esta missa foi realizada por intenção à todas as mães do mundo.

Terminando a missa pegamos as nossas coisas, e cada turma como seu chefe, fomos embora.

Teresa Aleknavičius
13 metų.

PROTESTAS

Protestuoju kad mano aprašymas apie čiuožimą išėjo atspausdintas, be lietuvių kalbai reikalingų ženklų.

Prisiminiau pasakojimą kur vienas galingas valdovas laukė, laukė ir nesulaukė pasitarimui jam taip reikalingo žmogaus. Tas tapo jo kardininku nužudytas dėl to, kad jis parašė: "Mande o homem à fôrça" o ne "Mande o homem à fôrça".

Nilza Guzikauskas

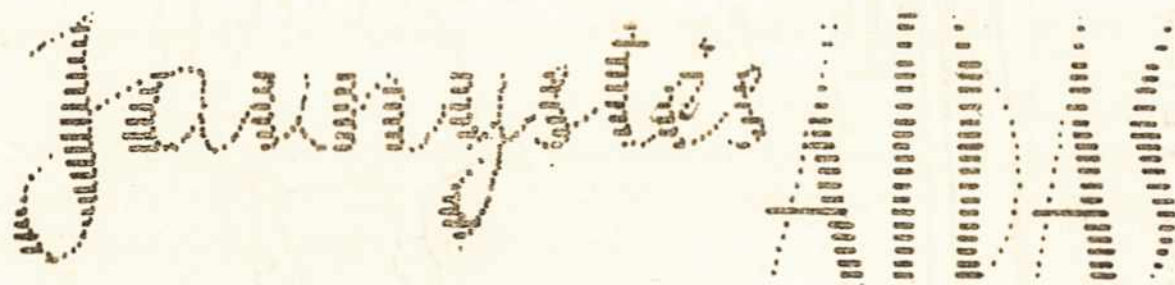
Ilustracija kryžių motyvais

REDAKCIJA:

- Rimgaudas Jūraitis
- Emantė Mikuckytė
- Janetė Nikitin
- Alfonsas D. Petraitis
- Onute Petraitytė
- Antanas Saulaitis
- Rymantė Steponaitytė
- Kristina Valavičiūtė

NORI PRISIDĖTI?

Kai žmonės netenka laisvės

Rašo Toronto lietuvių šeštadieninės mokyklos X-tieji skyriai

Aš esu gimęs Kanadoje, todėl nelabai žinau ką reiškia natūrali laisvė. Bet aš šią laisvę labai vertinu, nes esu girdėjęs, kaip yra Lietuvoje ir kituose kraštuose, kurie turi komunistinę valdžią. Kanadoje gyvenimas labai smagus ir turtingas, tai negalvojame apie laisvę, bet reikėtų pagalvoti apie ją, nes kada nors gali ir mums taip atsitikti. Kai žmogus netenka laisvės, tikrai žino, ką laisvė reiškia. Dauguma žmonių Lietuvoje neturi tokios laisvės, kokią mes turime. Laisvė reiškia, kad gali eiti į kokią bažnyčią tu nori, gali sakyti ką nori ir kada nori; niekad nesiūžemintas savo valstybėje, jei gu nieko blogo nepadarei. Visi negali turėti laisvės, nes visuomet bus tokių, kurie nori kitus žmones pavergti, bet gal ateis diena, kai visi bus laisvi ir laimingi.

Ramūnas Saplys

Lietuvos laisvė yra labai didelis dalykas. Dėl jos galima daug padaryti, tik reikia pradėti nuo mažų dalykų. Pirmiausia reikia suorganizuoti slaptą policiją. Ši policija naktimis turėtų sueigas, per kurias jie planuotų, kaip gauti gerų šautuvų. Kai jie turėtų užtektinai ginklų, tada žmonės sueitų ir išrinktų vieną žmogų, kuris būtų slaptai išvestas iš Lietuvos ir ieškotų pagalbos kitų valstybių. Kai surastų pagalbą, jie man atrašytų laiška, sakantį, kad jiems reikia pinigų.

Tada aš paskelbčiau visuose laikraščiuose ir mėginčiau surinkti daug pinigų. Kai jau turėčiau tuos pinigus, nusiųčiau juos į Lietuvą ir laukčiau daugiau nurodymų.

Julija Paliulytė

Laisvė man būtų geras dalykas: mokyklos nebūtų, galėtum daryti ką nori. Bet reikia pagalvoti minutę kas būtų iš tavęs, jeigu taip darytum kiekvieną dieną. Tu eini į mokyklą todėl, kad nori pasiekti mokslo. Bet be jokios laisvės irgi negerai būtų. Laisvė pavergtiems žmonėms yra didelis sapnas, gražus ir pilnas laimės. Mes čia, Kanadoje, neįvertinam mūsų laisvės todėl, kad čia esam gimę ir gyvenam.

Aidas Vaidila

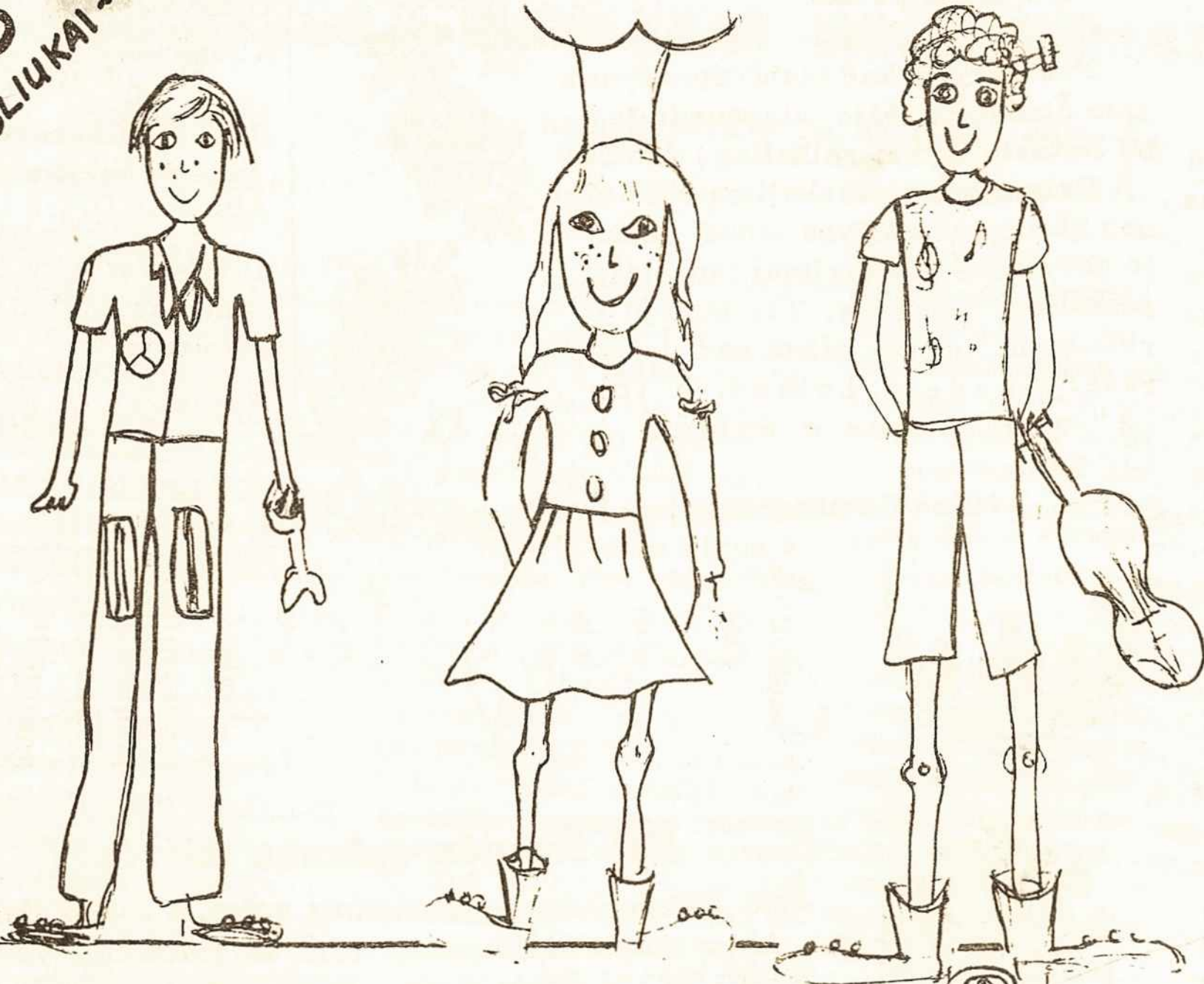
Laisvė yra, kai aš galiu rašyti ką tik noriu, galiu eiti kur noriu, sakyti ir galvoti ką noriu. Laisvė kiekvienas žmogus turėtų branginti. Dabar viso pasaulio laisvė yra pavojuje: ne tik komunistai, bet ir kiti žmonės nori pagrobti kitų žmonių laisvę, kaip Hitleris, Stalinas ir kiti. Bet ir dabar tai, ką mes vadiname laisve, tikrai nėra pilna laisvė. Kai buvo demonstracijos prieš Kozygina, mes turėjome daug prieštabių ten eiti, bet policija darė visokių trukdymus. Ir tada mums buvo atimta laisvė tai daryti dėl to žmogaus, kuris milijonams atėmė laisvę.

Rimgaudas Narbutas

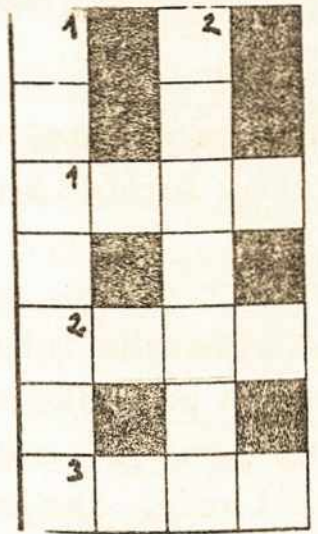

3 BROLIUKAI

ZENAIDE PETROKAS - 16 METŲ

K
R
Y
V
Z
I
U
K
A
I

Ryman

Skersai:

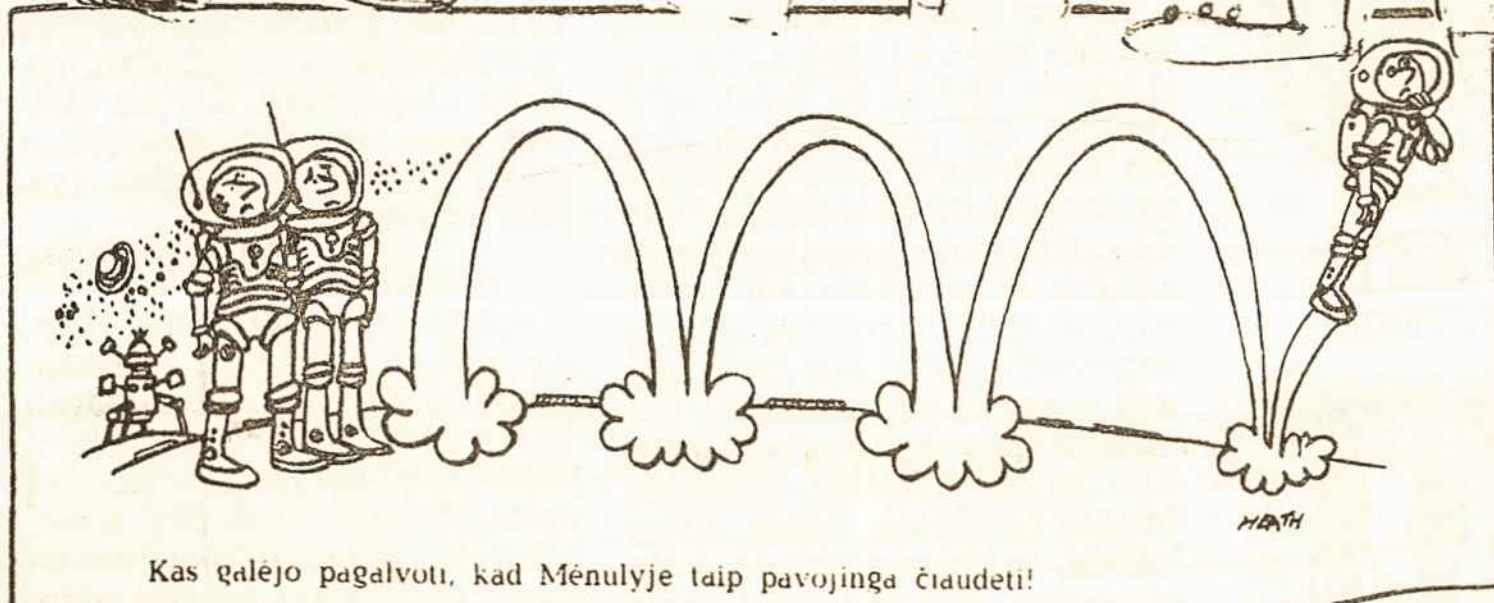
- 1. Tai ką parduoda mėsinė.
- 2. ..., ... ir išnyko.
- 3. Sunkiai dirbant, ... kūnas ir vargo siela.

Išilgai:

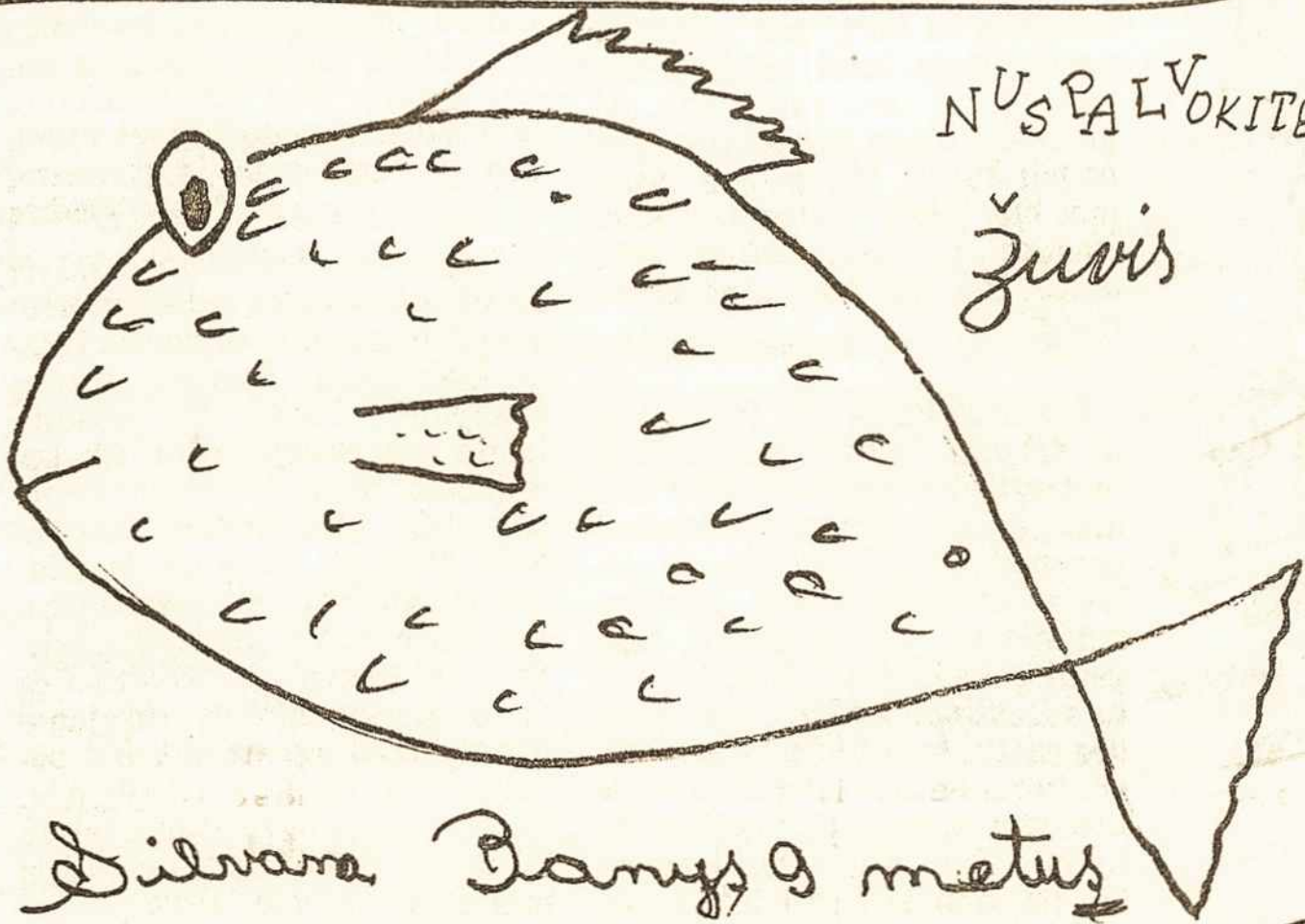
- 1. Fabriky ... leido dūmų kamuolius užteršdami orą.
- 2. "Gaidelis ir Vištytė" ir "Eglė, Žalčių Karalienė" yra daugiausia žinomos lietuvių liaudies

MŪSŲ LIETUVA
Iliuzijoms

34

Kas galėjo pagalvoti, kad Mėnulyje taip pavojinga čiaudėti!

NU SPALVOKITE
Žuvis

Silvana Barys 9 metų

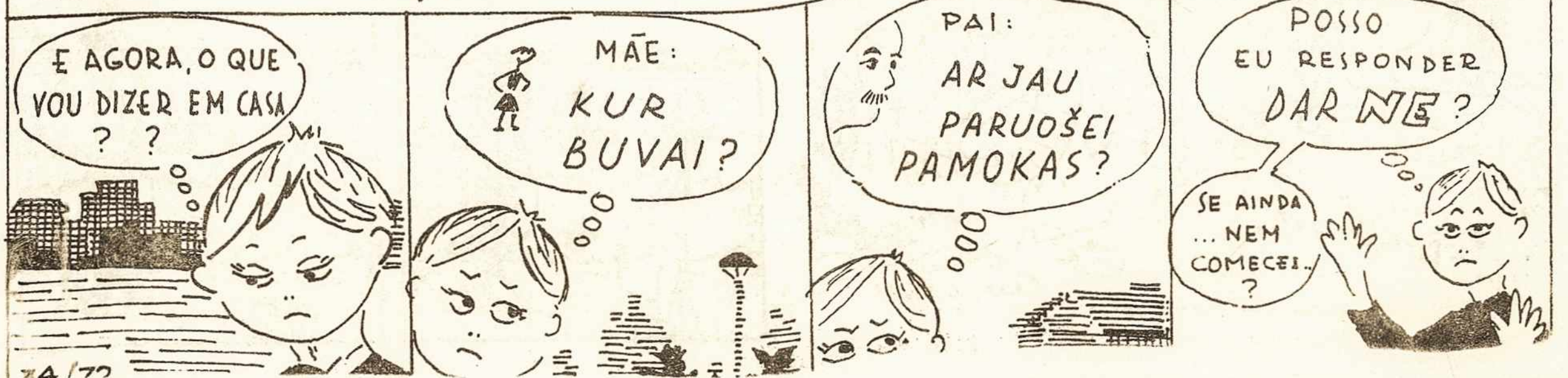
RUOŠIAMĖS KELIONEI I II PLJK...

Atsakymas: 1. Mėsa 2. Nyko 3. Iiso
Išilgai: 1. Kamina 2. Pasakos

DRUTĖ IR KĖSTUTIS

D. BASTYS

E AGORA, O QUE
VOU DIZER EM CASA
??

MĀE:
KUR
BUVAI?

PAI:
AR JAU
PARUOŠEI
PAMOKAS?

POSSO
EU RESPONDER
DAR NE?

SE AINDA
... NEM
COMECEI...?

LITERATŪRA - DAILE - MOKSLAS

ŽMOGUS, KURIS SKAIČIAVO

Malda Tolonė Vėrtė
Rimantė Steponaitytė

- Tik norėčiau - garsiajį galvojo Beremiz - jums duoti mažą pasiūlymą. Jei išimsit iš kaimenės tą vienausį kupranugarį liks iš viso 256. O 256 yra 16 kvadratas, tai yra, lygiai 16 kart 16. Tokiu būdu, gražiosios Astiros tėvui dovana įgaus gilius matematiškus bruožus: - Kupranugarių skaičius bus lygus sužieduotinės amžiaus kvadratui! Be to, 256 dalinasi iš dviejų, kuris iš senovės yra skaitomas simboliniu numeriu, o 257 yra nedalomasis. Tokie kvadratinų numerių santykiai yra daug gero lemiantys mylintiesiems. Yra labai gražus padavimas apie kvadratinius skaičius. Ar norėtumete jį išgirsti?

- Su mielu noru - atsakė vizyras. - Garsūs padavimai, gražiai papasakoti, tai yra kaip auksiniai auskarai mano ausims.

Po tokių malonių žodžių, skaičiuotojas linktelėjo galvą padėkos ženklui ir pradėjo:

- Žmones pasakoja, kad garsusis valdovas Saliamonas, kad parodyti savo dvasios kilnumą ir išmintį, padovanojo savo sužadėtinei, Saba karalaitėi, gražiajai Belquiss - auksinę dežutę išpuostą su 529 perlais. Kodėl su 529? O gi todėl kad 529 yra 23 kvadratas, tai yra, 529 yra lygu 23 padauginus iš 23. O 23 buvo kaip tik karalaitės amžius. Jaunosios Astiros atžvilgiu, 256 gali puikiai atstoti 529.

Visi žiūrėjo nustebę į skaičiuotoją. O šis ramiai ir nekintančiu tonu tęsė toliau:

- Sudėkim 256 skaitlines. Išėina 13. 13 kvadratas yra lygu 169. Dabar sudėkim 169 skaitlines, o gi išėina 16. Tokiu būdu tarp 13 ir

16 gaunasi įdomus santykis, kurį galėtume pavadinti "kvadratine draugyste". Jei skaičiai kalbėtų, štai ką pasakytų. Sešiolika sakytų, Trylikai:

- Noriu tave pagerbti, mielasis. Mano kvadratas yra 256, o sudėjus kvadrato skaitlines išėina 13.

Trylika atsakytų:

- Labai dėkoju už tavo gerą širdį, mielas drauge, ir noriu tuo pačiu atsilyginti. Mano kvadratas yra 169 ir sudėjus jo skaitlines išėina 16.

Man rodos, jau tinkamai įrodžiau, kodėl geriau pasirinkti 256, kuris turi tiek reikšmingų ypatybių, negu palikti 257.

- Tavo pasiūlymas labai įdomus - sutiko vizyras - ir tuoj jį įvykdysiu, nors ir galiu keno nors but apkaltintas, kad pamėgdžioju Saliamoną!

Ir, kalbėdamas poetui Iezid, užbaigė:

- Matau, kad šio skaičiuotojo protingumas nemažesnis kaip ir jo išmintingumas, kuris lengvai suranda skaičių santykius ir sukuria padavimus. Kaip teisingai padariau, kad jį paėmiau savo sekretorium.

- Gaila bet turiu pasakyti, garsusis Kunigaikštis - kalbėjo Beremiz - kad tik tada galėsiu priimti jūsų kvietimą, jei duosite tarnybą taip pat ir mano gerajam draugui Hank-Tade-Maiā - bagdiečiui, kuris šiuo momentu yra be darbo ir pajamų.

Baisiai nudžiugau, kad skaičiuotojas prisiminė ir mane. Tokiu būdu jis stengėsi palenkti man galingojo vizyro malonę.

- Visai teisingas tavo prašymas - sutiko vizyras. - Tavo draugas Hank-Tade-Maiā pasiliks čia raštininku, su atitinkama alga.

Be abejo priėmiau šį pasiūlymą, skubėdamas pareikšti savo padėką vizyru ir taip pat mano gerajam draugui Beremiz.

MŪSŲ KŪRĖJAI

Astuoneri metai be prof.

Stepono Kolupairo.

(80 metų gimimo sukakties proga).

Kolupaila yra irgi vienas deimantiukas sulaikytas nuo patekimo svetimų garbei.

Gimęs 1892 metais Latvijoje ir augęs sulenkėjusių tėvų šeimoje, jau Lietuvai tapus nepriklausoma valstybe, dar svyravo tarp lenkybės ir lietuviybės, bet, mokslo draugų paveiktas, apsisprendė lietuviu, grįžo į tėvų žemę ir tapo žymiausiu jos hidrologu bei pasaulinio vardo mokslininku.

Gimnazisto metais lankydamas Lietuvoje gimines, prisiklausydamas lietuvių kalbos, grįžęs į tėvynę greit jos pramoko ir mokytojavo technikos

mokyklose, vienerius metus, o 1922 metais įsisteigus universitetui tapo jame privatdocentu, ir po keturių metų jau buvo daktaras, ordin. profes. statybos fakulteto dekanas ir Lietuvos mokslo akademijos narys. Be hidrologijos ir hidrometrijos dėstyto universitete dar dirbo plentų ir vandens kelių valdyboje jo paties įsteigto hidrometrijos biuro vadovu, Lietuvos energijos komiteto vandens jėgų skyriaus vedėju ir tarptautinės hidrologines bibliografijos redaktorium.

Profesijos bei studijų tikslais lankėsi Rusijoje, Lenkijoje, Maroko, Italijoje, Ispanijoje, Portugalijoje ir J. A. V. bei Kanadoje, didžiųjų užtvankų statyboje. Yra ištyręs hidrologiniai, hidrometriniai ir hidrografiniai Nemuną, daug kitų Lietuvos upių ir ežerų. Yra atstovavęs Lietuvą bei dalyvavęs 18 hidrologijos energetikos ir geodezijos kongresų bei konferencijų. Jo raštų Lietuvoje yra iš-

leista trys vadovėliai ir 40 veikalų kių bei brošiūrų lietuviu kalba ir 20 svetimomis kalbomis.

Be to savo specialybėje yra rašęs daug straipsnių 10 periodinės spaudos leidinių. Treptyje, Kemptene, Bavarijoje dėstė lietuvių gimnazijoje technikos kursuose ir UNRA universitete. 1948 metais emigravo į J. A. V. ir profesoriavo žymiausia katalikų Notre Dame universitete. Čia jis įrengė hidrologinę laboratoriją ir parašė didžiulį 975 psl. veikalą "Bibliography of hidrometry", kuriame lietuviškai įrašė: "Šis veikalas skiriamas tėvų žemei Lietuvai". Periodinėje spaudoje yra parašęs 4 straipsnių kūrini Early History of Hidrometry in U. S. yra 51 psl. Mėgo ieškoti darbuose naujų metodų bei tobulinti hidrometrinius instrumentus.

Zenonas Bačelis

Bus daugiau.

JUOZAS KRALIKAIŠKAS

MINDAUGO NUŽUDYMAS

(Tęsinys)

Jis dabar skuba ir skubės, nesgi jau pražilęs ir pradėjęs negaluoti...

- Ogi matėme jį pernai. Dar tvirtas. Toks gali ne metus ir ne dvejis dar viešpatauti.

- Pasitikėkim dievais. Gelbėjo mums ligi šiol, gelbės ir toliau.

- Ale ar tik pasitikėti? Ir nieko gi daugiau? Ar mums tik žiūrėti ir laukti? - Girdelis, suraukęs antakius, peikiamai papurto galvą. - Bičiuliai, bežiūrint ir laukiant, gali rąsa mums akis išėsti. Laukti, kol jie susidėję atliulės mus krikštyti? Kol jau ims spausti mus iš abiejų šonu, kaip spaustukais riešutą?

- Gerai tai gerai. Ale ką pats siūlai daryti?

- Gi pulti! - rikteli rėksnys Pelužė. - Pulkim, kad nereikėtų gintis. Spirkim pasturgalin taip, kad susiriestų.

- Kam spirkim?

- Kam! Juodkryžiams pirmiausia. Už gaisrus gi reikia atsilyginti.

Treiniota sėdi ir susimąstęs klauso. Paniuręs jo veidas.

Gresia pavojus - ir didelis. Laukti ir tik stebėti, kas bus? Dar vis dairytis ir delsti? Ne! Tai būtų bergždžia gaišatis. Reikia užbėgti Mindaugui už akių. Mindaugui ir Repliuui. Rungtynės su Repliu jaugi prasidėjusios. Reksas nori, kad po jo galvos nebūtų grumtynių dėl vyriausios valdžios. Iš tikrųjų, reikia pasirūpinti, kad nebūtų!... Su Repliu įsitvirtintų jau paveldima reksu dinastija. Tėvas - po tėvo sūnus. Ši bėda gi būtų koktesnė, kaip pats krikštas...

Betgi nemažiau aišku, kaip pavojinga būtų atvirai išėiti į dvikovą. Spyriavimasis vyksta jau kelinti metai. Bet vienas dalykas spyriuotis, o ant ras - pradėti žūtbutinį susidūrimą. Kartą pradėjęs, jau turėsi eiti iki pabaigos: juodos ar baltos, Jeigu atvirai išsiduosi ir kelią jam pastosi, tai jau be kraujo neapsieisi. Tada galima visko susilaukti. Pabaigoje tegalėtų būti tikrai viskas laimėta arba viskas pralaimėta. Laimėta, ko dar neturi: arba pralaimėta, ką jau turi. Kone per trisdešimt metų kiek buvo atvirai prieš Mindaugą išjoję. O kur jie šiandien?...

Tai ar nebūtu ir šikart mirtina klaida prieš jį atvirai išjoti? Įsiutinti ir žūtbutinei kovai iššaukti jį su visa jo karine galybe?

Tarybai išsiskirsčius namo, kitą dieną Treiniota joja vienas pas Aukaimio krivę Tautiginą. Pasiklausys, ką išmintingasis pasakys. Ateities rūkuosna negali išžiūrėti nei kalavijas, nei ietis, nei kuoka. Kas bus - nežinia. Bet krivė geba išžiūrėti būsimus įvykius. Iš įvairių ženklų ir reiškinų jis pramato, kas bus...

Krivė Tautiginą ir Žemaičių žyniai prieš Mindaugą įsiutę daugiau net negu didikai ir kareivos. Įniršę kone dantimis griežia. Už krikštą ir dievų paniekinimą, už vakarinių žemių padovanojimą ordinui, už bičiulystę su kryžiuočiais. Juk visiems gi aišku: kiekvienas kryžiuotis - klastos, piktumo,

godumo ir naikinimo dvasia. Kiekvienas atkakliai užsispyręs griauti ir naikinti mūsų gyvenimą, kaip sugriovė, ana, prūsų...

Žemaitijoje dar niekas nėra buvęs tiek keiktas ir prakeiktas, kaip dievų išniekintojas reksas.

Krivę Tautiginą randa po plačiašakiu ąžuolu.

Treiniota pasakoja išminčiui apie naujausiąjį Mindaugo užmojų.

Krivė klauso tylus, sukumpęs, susigūžęs. Veide daugybė raukšlių ir raukšlelių. Jis dar tebevilki rudine, nors jau taip šilta. Milelis tamsios vilnos, arba gal juodalksnio žievėmis dažytas. Rudinė susegiota kauliniais bruzguliukais.

Išklausęs ir patylėjęs, Žemaičių krivė Tautiginą iš lėto šneka rikiui Treiniotai.

...Mūsų dievai globoja mus. Juos gi kasdien regime, girdime ir širdimis jaučiame. Jie dengė tavo sunkiuose mūšiuose ir kėlė tavo garsą. Jie iškels savo ištikimąjį dar kur kas aukščiau.

...Tas sugedėlis paniekino mūsų dievus. Jis susidėjo su žudikais, kurie mirusius užkasa duobėsna su kryželiu rankose. Dievams ir senoliams tokio priešiško dar jokis rikis niekad nėra parodęs. Bene dievai ir senoliai šitai užmirš?

...Prakeikimas išsipildys: negali neišsipildyti. Geriau težūnie baises nukrypėlis ir jo veislė, negu turėtų sunkiai kentėti ir nykti ištisos gentys.

...Jis juo labiau nusipelnęs pražūtis, jeigu ir vėl užsimoja savuosius naikinti. Žemaičiams jau ir taip per akis jo piktadarysčių. Prakeikimas išsipildys: negali neišsipildyti.

...Privalai, viešpatie, ginti dievus, gentis ir žemę. Turi pastoti piktajam kelią. Visa tauta su žiūrus į tave. Visi mes tikime, kad esi Laimos skartas būti išgelbėtoju.

- Tau skirta kovoti prieš nelabuosius. Gimei, kad būtum gelbėtojas ir nugalėtojas. Kakta į kaktą, štai, turi susidurti ir su pačiais nelabiausiais. Gi jeigu rekso vietoje Replys? Jaunas ir beinas tėvo pėdomis? - krivės akys klausiamai žiūri ties dviem giliais šešėliais.

...Gi tavo gyslose Ringaudo kraujo lygiai tiek, kiek ir Replio. Esat pusbroliai. Pavaldė viena pusė, tegu dabar pakeis antroji. Rankos gi abi lygios, kraujas tas pats abiejose.

(Bus daugiau)

KRISTAU, IŠGIRSK MUS

*Išgirsk mus, Kristau, šaukiamės Tavo.
Kancios ir nuodėmių naktį paklydę.
Visus kelius praėjome ir gatves...
Visi džiaugsmi juose erškėčiais žydi...*

*Išgirsk mus, šaukiančius karštoj maldoj.
Ir nenugrėžk nuo mūsų savo veido.
Ateik padėti skausmo valandoj.
Nes Tavo žvilgsnis debesis išsklaido.*

*Už mus geroji Motina kalbės.
Ji mūsų vargą didį Tau parodys...
Tau mūsų tylios ašaros žibės.
Ir sielos skausmas išsilies bežodis...*

*Išgirski mus, maldauti nepaliausim,
Kol per gyvenimo audras keliausim.*

LATVIAI KOMUNISTAI ŠAUKIASI . . .

Tęsinys iš 3 psl.

mes patys vietoj pagalbos susi-
kėme kišimosi į mūsų reika-
tus. Pradžioje mes manėm,
kad visi tie reiškiniai tebuvo at-
kuru vadovų klaidos ir tokios
politikos žalingumo nesuprafi-
mas. Bet su laiku mums paaiškė-
jo, kad tai buvo Sov. Sąjungos
vadovų nuodugnai apgalvota
kryptis."

Rusų užmojai

Toliau dokumente duodama
trumpa Latvijos istorijos apžval-
ga. Po to rašoma: "Po antrojo
pasaulinio karo Sov. Sąjungos
kompartijos ek vadovai nuspren-
de visiems laikams sutvirtinti
savo pozicijas Latvijoje, Lietu-
voje ir Estijoje, pradėjo prievart-
inti rusų, gudų ir ukrainiečių
perkėlimą į šias respublikas ir
krauge prievartinį latvių, lietu-
vių ir estų, lygiai kaip kitų ma-
žųjų tautų, asimiliavimą, nepai-
mami to, kad tokia politika tie-
iog prieštarauja marksizmo-le-
ninizmo principams."

Latvių komunistai pabrėžia,
kad sovietų kompartijos ek pre-
idiumas 1953 m. birželio 12 d.
buvo nustatęs tris būtinas sąly-
gas teisingai tautinei politikai:
1. kad visi partijos ir valstybės
organai iš pagrindų pakeistų
tautinių respublikų būklę ir
padarytų galą tautybių politikos
skraipymams; 2. kad vietos gy-
ventojų atstovai būtų ruošiami,
mokomi ir iškeliami į vadovau-
jančias vietas; 3. kad visi tauti-
nių respublikų reikalai būtų ve-
jami tautine kalba. Nors šis
prezidiumo nutarimas niekad
nebuvo atšauktas, tačiau jo bu-
vo laikomasi tik labai trumpą
laiką. Numatytosios priemonės
buvo netrukus sustabdytos, vis-
kas pasiliko, kaip anksčiau. Ne-
gana to — tautinėse respubliko-
se buvo pradėta vis smarkiau ir
samoningiau vykdyti smulkiai
apgalvota programa mažosioms
tautomis asimiliuoti.

Septyniolikos latvių komunis-
tų rašte toliau nurodomos Mask-
vos priemonės šiam tikslui pa-
steikti. Iš jų pažymėtinos: 1. vi-
siškas vietinio partijos aparato
pavedimas rusų priežiūrai; 2. ru-
sų daromos kliūtys vietiniams
komunistams užimti vadovau-
jančias vietas; 3. didžiųjų pra-
monės imonių steigimas ir jų
tvarkymas, nepaisant ūkinio
tikslingumo (viliojant iš Rusijos
darbo jėgą, įvežant žaliavas iš
tolimų sričių, išgabenant gami-

nius iš respublikos); 4. steigimas
gausių gydyklų, poilsiaviečių ir
turizmo centrų visos Sov. Sąjun-
gos gyventojams; 5. gausūs rusų
kariuomenės daliniai Latvijoje,
kai latvių jaunimas, atliekantis
karinę tarnybą, išskleidomas po
visą Sovietiją, kiek galima to-
liau nuo Latvijos ir pan.

Ryškios pasekmės

Nutautinimo politikos išdavos
esanti labai ryškiai matomos
Rygoje, kuri kasmet pasipildo
20.000 — 25.000 naujų iš kitur
atvykusių gyventojų. Per pa-
starąjį dešimtmetį Rygos gyven-
tojų skaičius padidėjęs pustrėčio
karto, tačiau latvių gyventojų
lyginamasis skaičius sumažėjo
nuo 45% (1959) iki 40% (1970).
Ir visoje Latvijoje per tą patį
laikotarpį latvių skaičius suma-
žėjo nuo 62% iki 57%.

Latvių komunistai šiuo metu
yra rimtai susirūpinę, nes Lat-
vijai gresia buvusios suomių Ka-
relijos respublikos likimas. Kai
vietiniai gyventojai nebesudarė
pusės respublikos gyventojų, iš
Karelijos buvo atimtas sąjungin-
is statusas, ji buvo paversta au-
tonomine Rusijos dalimi. Ant
tokio pavojaus slenksčio šiuo
metu jau stovi Kazachstanas ir
Latvija . . .

Aklieji praregėjo . . .

Sunku čia viename pranešime
sutraukti visus faktus, kurie nu-
rodomi latvių komunistų rašte
Dauguma jų mūsų skaitančiajai
visuomenei nėra jokia naujiena.
Vis dėlto reikia sutikti su "Da-
gens Nyheter", kad pirmą kar-
tą Sov. Sąjungos komunistai vie-
šai kreipiasi į savo vienminčius
Vakaruose ir jieško jų paramos
prieš Maskvos prievartavimą.
Tačiau verta prisiminti, kad jau
1959—1961 m. Latvijos komu-
nistai vadovaujančiose vietose
buvo parodę gana ryžtingą pasi-
priešinimą ir buvo sutramdyti,
pačiam Nikitai Chruščioqviui va-
dovaujant.

Šiuo metu Vakaruose daug
mieliau klausomasi nusivylusių
komunistų liudijimų, negu tų,
kurie nuo pat pradžios, nei saves
nei kitų neapgaušindami režė
tiesą apie sovietinio "rojaus"
tikrovę, — tačiau šį kartą, kai
"17 latvių komunistų" raštas iš-
kilo viešumon ir sulaukė plataus
atgarsio, negalima nesidžiaugti
tuo, kad pagaliau . . . aklieji re-
gi ir kurtiniai girdi.

A. Lembergas

kad vėlavimasis kaip tik ir yra
vienas tų greitkelių į popula-
rumą. Žmogus ateini į kokį nors
parengimą punktualiai, ir nie-
kas tavęs nemato. Sėdi, kaip
avinai, kur susigūžęs ir lauki.
O kad toks kvailas esi, tai tie
visokie rengėjai dar už tai ta-
ve ir nubaudžia: laukia tų, ku-
rie ateis vėliau. Taigi, taip lau-
ki, o tas, kuris vėliau ateina,
žengia sau per visą salę, ir jį
visi mato. Taip žingsniuoja sau
lyg koks senatorius į minėjimą.

O jei nepavėluosi, kas tavę ma-
tys? Juo vėliau ateini, jūd visi
labiau į tavę visi atkreipia dė-
mesį. Jeigu tu ir neini į salės
priekį, o palieki prie durų, vis
tiek visi grįžtelia tavo pusėn,
taip sakant, mielą akelę užme-
ta į jūsų didenybę.

Žinoma, labai gerai daro tie
visi organizatoriai, kurie lau-
kia ir nepradedą savo parengi-
mo. Tiesa, tie kvailiai, kurie dar
nesugeba vėluotis, pasimoko.
Reikia nenaudėlius bausti. To-
dėl vienas padoriausių kelių, vi-
sų toleruojamas ir vertinamas,
yra pavėlavimo kelias. Ir kas
juo nežengia, tas yra atsilikė-
lis, matyt, savo gyvenimą tvar-
kęs pagal tuos pedagogus, ku-
riems vaikai į kailį nekirta.

Yra ir daugiau kelių į pasi-
sekimą ir garsą. Va, kas nors
iš šios žemės iškeliauja. Nema-
lonu, bet neišvengiama, ir gy-
vieji stengiasi mirusį apgailes-
tauti. Užuojauta geras daiktas,
bet kad būtų aiškiau, jog bu-
vai ne tik su mirusiojo giminė-
mis artimas pažįstamas, bet ir
su kitais gyvaisiais, tai drau-
gystei išryškinti reikia paskelb-
ti bendrą užuojautą. Sudėjai po
trisdešimt centų ir mirusį pa-

gerbei, veilonio artimuosius pa-
gerbei, veilonio artimuosius pa-
sirašiusiais išryškinai, na, ir
pinigų sutaupai. Žodžiu, pigus
kelias į garsą ir pasisekimą.

Pasisekimo galima užsitai-
nauti ir kitais būdais. Pvz., jei
gu bažnyčioj yra lietuviškos pa-
maldos, kam tau į jas eiti, eiti
į angliškasias, parodysi didesnę
savo šiame krašte prisitaiky-
mo laipsnį, o taipogi parodysi,
kad supranti angliškus pamoks-
lus, o tai jau irgi eina į pasi-
sekimo kapitalą.

Jeigu ragina knygas pirkti,
tai gali ir nepaklaustyti, nes, jei
jau knyga, kaip laidojimo di-
rektorius mecenatas J. Evans
teigia, yra amžinas turtas, tai
knygą galėsi įsigyti ir po ke-
liasdešimt metų. O jei reikia
ką nors paskaityti, tai gali nu-
eiti pasiskolinti kur ir, žinoma,
 greit negražinti, tavęs kelis
kartus prašo, paskui nuneši,
tai taip ir išvystomas socialinis
pabendravimas.

Kelių į pasisekimą dabar yra
įvairių, jų galėtume nurodyti
ir daugiau, tačiau pavasarėjant
mokslo nereikia per daug. Kvie-
čiame atkreipti dėmesį į naujų,
muštų pedagogų, o ne kokių
ten garbintų ir švelnių, nema-
čiusių auklėtinių kietos rankos,
patarimus. Galėtume jų ir dau-
giau čia pridėstyti, bet gal už-
teks, nes jau pavasarėja ir,
anot A. Gustaičio, laikas įsigyti
šaldytuvą:

Šaldytuvą palivotą,
Tartum spintą plačią,
Kurs išsaugo šviežią protą
Ir atšaldo pačią.

P. Pil.

AR JAU ATSILYGINOT MŪ
"MŪSŲ LIETUVA"?

Lietuvaikių pageidavimai

N. Pr. seselių stovykloje Put-
name mergaičių leidinėlis Ki-
birkštėlė išspausdino eilę mer-
gaičių pasisakymų, ko jos norė-
tų. Kai kuriuos mes čia su di-
deliu malonumu perspausdina-
me:

Regina Staškevičiūtė — Su-
grįžti į praeitį — prieš 1,000
metų ir būti turtinga, graži ro-
mėnų karalaitė. Tik trumpai...
tik pažiūrėti, kaip jaučiasi. Taip
pat, norėčiau sugrįžti prieš daug
metų į Lietuvą ir būti vaidilu-
tė — saugoti šventąją ugnį.

Jūratė Balsytė — Gyventi
milijoną metų ateity ir turėti
100 vaikų, ir kai ateitų vasara,
aš su savo vaikais ir vyru skris-
čiau į mėnulį.

Katrytė Bagdonaitė — Būti
princese, kad galėčiau valgyti

visokių skanumynų.

Ligija Erciūtė — Būti Wa-
shingtonu, nes jis beveik kiek-
vieną karą laimėjo.

Nijolė Abramikaitė — Būti
žvaigžde, nes jos gražios.

Joana Strazdytė — Gyventi
Lietuvoje ūkyje ir turėti savo
arklį.

Alma Staškevičiūtė — Būti
karalienė už 100 m., kad gaučiau
ką noriu valgyt, neturėčiau dirb-
ti, ką nors taisyti ir neturėčiau
plauti indų.

Aldona Salčiūnaitė — Norė-
čiau būti Marse.

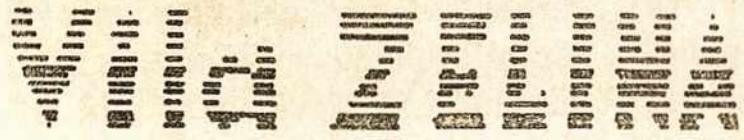
Rasa Navickaitė — Būti ma-
ma su 70 vaikų.

KELIAS Į PASISEKIMĄ

Buvo kažkada tokia knyga
apie kelią į pasisekimą. Rašė
pedagogai. Bet šiais laikais,
bent Amerikoje, vaikai pedago-
gams į skūrą kerta, taigi anais
nemuštais pedagogais nėra ko
labai betikėti. Dabar viskas
modernėja, taigi ir tie keliai į

pasisekimą gerokai pasikeitė,
taip sakant, autostradomis vir-
to. Va, neseniai Al. Nakas pa-
rašė straipsnį, kad jaunimas
vėlinosi, imdamas pavyzdį iš
vyresniųjų. Žinoma, jaunimas
dažnai ir visai neateina, bet
mums čia svarbu paryškinti,

"M. LIETUVAI" REIKIA 200
NAUJŲ PRENUMERATORIŲ!

ŠIO MŪSŲ LIETUVOS NUMERIO

GARBĖS LEIDĖJAI

VERONIKA IR JONAS
BRATKAUSKAI

Tiems nuoširdiems ir nuolati-
niams mūsų laikraščio palaikyto-
jams, darbštiems industrialams,
labai dėkojame ir linkime ir to-
liau ko geriausios kloties!

ML Administracija

Zelinoje. Čia bus gražus koncer-
tas, po koncerto vaisės ir susipa-
žinimas su broliais amerikiečiais
Gal ir jūs rasite jų tarpe savo gi-
minių. Ateikite! Smulkesnę progrą
mą rasite kituose ML numeriuose.

Ekskursantai S. Paule išbus dar
visą sekmadienį, liepos 2 dieną ir
išskris į Rio liepos 3 d. 10.00 val.

"=====

KUN. JUOZAS ŠEŠKEVIČIUS
pasakė labai jautrų, gražų ir svar-
bų pamokslą T. Bružiko sukakčių
paminėjime. Jis išskėlė kunigystės
sakramento didelę reikšmę Bažny-
čiai. Papasakojo įdomių įvykių iš
T. Bružiko misionieriško gyvenimo
ir darbo, nurodė labai skaudžią
Brazilijos lietuvių katalikų padėti,
kad šiuo metu neturim nė vieno jau-
nuolio besirengiančio kunigystėn.
Jis klausė, kas besirūpins lietuvių
katalikų dvasios reikalais po 10-20
metų, kai mūsų kunigu karta išeis
amžinybėn? Ir labai pabrėžė, jog
kunigų prieaugliu rūpintis yra VISŲ
MŪSŲ, LIETUVIŲ KATALIKŲ, NEIŠ-
VENGIAMA PAREIGA.

RIO DE JANEIRO

pranešė telefonu, jog birželio 4
dieną bus šv. Mišios už Marijoną
Žiurelienę ir João Bobok.

Birželio 11 koncelebruotos Mi-
šios, vadovaujant JE Dom José Cas-
tro Pinto, su lietuviais kunigais.
Prieš mišias bus ekumeninis aktas
su maldomis už Lietuvos tautinę ir
religinę laisvę.

Dvylika asmenų, įskaitant ir ma-
žąją Elenutę su savo motina Clalia,
aplankė didesniuosis Rio laikraš-
čius, prašydami paramos teisėtai
Lietuvos bylai ir kad protestuotų
prieš sovietų okupaciją Lietuvoje

NAUJAI IŠDABINTA RAMOVĖ

Pats jaunimas išsidažė savo ra-
novę šviesiomis spalvomis, kad bū-
tu jaukesnė. Ponia Baltušienė pado-
vanojo dažų. Jai kartu su jaunimu
labai dėkojame.

Tėvų klubas susidarė prieš Zelinos
parapijos. Jau turėjo du susirinki-
mus ir išsirinko valdybą. Dabar
kuria savo statutą. Bendrai, tėvų
Klubo tikslas yra prisidėti prie mū-
sų jaunimo puoselėjimo visokia tal-
ka, susitikti ir pasidalyti auklėji-
mo reikalais ir, pagaliau, turėt sma-
gią kompaniją, kurioje galima karts
nuo karto praleisti vakarus.

Jaunimo namų RAMOVĖS PRIE-
ŽIŪROS KALENDORIUS. (Prašome
išsikirpti - prisiminimui)

1 mėnesio šeštadienį:	P. Bendoraitis
2 " "	" P. Banys
3 " "	" P. Pilipavičienė
4 " "	" P. Silickas

1 mėn. sekmadienį	P. Butkus
2 " "	" P. Greičius
3 " "	" P. Krumzliai
4 " "	" P. Guzikauskai

Penktadieniais pakaitomis prižiūri:
P. Aleknavičius su P. Diliu

Dar trūksta savanorių ketvirta-
dieniams ir penktam mėnesio šeš-
tadieniui ir sekmadieniui, kurie pa-
sitaiko retkarčiais.

Pastaba: Jei kas iš aukščiau
paminėtų asmenų negalėtų budėti pa-
skirtą dieną, gali, susitaręs su ki-
tu, pasikeisti. P. Banys mielai patar-
pininkaus.

Kun. H. Šulcas.

SEKMADIENĮ, birželio 11 d. organi-
zuojama mažųjų vaikų, iki 10 metų
išvyka į S. Paulo zoologijos sodą.
Iš Zelinos išvyksim automobiliais
13 valandą, grįšime apie 19 val.
Jei būtų dosnių talkininkų, t. y. dau-
giau automobilių, galėtų vykti dau-
giau vaikų. Kolkas yra apie 20 vietų.

Kiekvienas vaikas pasiima savo už-
kandžius. Registruotis Zelinos kle-
bonijoje ir pas p. Emiliją Bendo-
raitienę.

Kun. H. Šulcas

RUOŠIAMASI PABALTIEČIŲ DIE-
NAI. Solidarumo su mūsų broliais
kenčiančiais ir mirštančiais Lietu-
voje už tikėjimo laisvę, birželio 17
d. 19 valandą, Zelinos JAUNIMO NA-
MUOSE bus susikaupimo ir atgailos
vakaras. Visas lietuviškasis jauni-
mas kviečiamas dalyvauti.
Zelinos Jaunimas

LABAI DĖKOJAME!

G. T. J. Bružiko 75 gimtadieniui
ir auksiniam kunigystės jubiliejui
pagerbti iniciatyvos ėmėsi ir labai
nuoširdžiai pasidarbavo AUŠROS
choras. Jis prašo atskirų pavar-
džių neminėti, kas darbavosi. Cho-
ras gi labai dėkoja prie iškilmių
rengimo prisidėjusiems aukomis ir
darbu: Vyrų Brolijai (100 kr.) Ca-
sa Verde lietuviams (52 kr.); per p.
Simanavičienę aukojusiems (40 kr)
per Mirną Braslauskaitę 130 kr.,
Juozui Baužiui už 50 kr., per I.
Skurkevičiūtę 18 kr.; Mocos Mal-
dos Apaštalavimui už 50 kr., o per
„Aušros“ choro narius gauta 125 kr..
Privačiai T. Bružikui įteiktų aukų
sąrašo neturime.

Taip pat dėkojame už malonų
prisidėjimą Bendruomenės chorui,
Zelinos Maldos Apaštalavimui, Li-
teratūros rateliui, Nemunui, poetui
Klemensui Jurai ir jo dukrai Živi-
lei, p. Alfonsui D. Petraičiui Br.
Liet. Bendruomenės vald. pirminin-
kui; muzikui Feliksui Girdauskui,
visų bairų dalyvavusiems lietuviams
ir visiems gerb. prelatams bei ku-
nigams.

„Aušros“ choro Valdyba.

Nors tariu savo padėką gyvu žo-
džiu, tačiau negaliu praleist pro-
gos ir spaudoje nepadėkojęs už to-
kį gražų, iškilmingą bei nuoširdų
mano kunigystės ir amžiaus sukak-
čių minėjimo surengimą. Nebkarto-
siu visų tų organizacijų bei asme-
nų, kurie yra čia kiek aukščiau su-
minėti. Visiems Jums, ypač „Aus-
ros“ chorui įdėjusiam daug darbo į
tą organizavimą, nuoširdžiausiai dė-
koju ir atsiminsiu Jus savo maldos
bei šv. Mišių aukose. Minėjimas
buvo man viena iš šviesių gyve-
nimo valandų. Kiek man Dievas
duos jėgų, stengsiuos ir toliau dar-
buotis Jūsų tarpe, Jūsų labai ir Die-
vo garbei.

Misionierius T. Jonas Bružikas.

APIE ATVYKSIANČIUS AMERI-
KIEČIUS:

Kaip paminėta 3 puslapyje, birže-
lio 30 dienos vakare 9.30 val. Cru-
zeiro kompanijos lėktuvu į Congon-
has (voo 114) ir apsistos São Paulo
Hotelyje prie Praça d. Bandeiras.

Šeštadienį, liepos 1 d. lankys mies-
to žymiąsias vietas, o vakare nori
susitikti su SP lietuviams. Tam yra
gauta Seseru Pranciskiečių salė